

Sygn. akt: I C 794/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jank
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Chachulska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 maja 2021 r. w G.

sprawy z powództwa **I. K.**

przeciwko K. S.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 14 595, 07 zł (czternaście tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych i siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 8000 zł (osiem tysięcy złotych) od 15 września 2020 r. do dnia zapłaty i od kwoty 6595, 07 zł (sześć tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych i siedem groszy) od 22 września 2020 r. do dnia zapłaty,

II. Oddała powództwo w pozostałym zakresie,

III. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1390 zł (tysiąc trzysta dziewięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania.

Sygnatura akt: I C 794/20

UZASADNIENIE

Powódka I. K. wniosła pozew przeciwko K. S. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) Kwadrat K. S. w C. o zapłatę kwoty 28.125,07 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

- 8.000 zł od dnia 15 września 2020r. do dnia zapłaty,

- 6.595,07 zł od dnia 22 września 2020r. do dnia zapłaty,

- 13.530 zł od dnia 16 października 2020r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że w dniu 25 września 2015r. strony zawarły umowę najmu lokalu użytkowego położonego w G. przy ul. (...), na mocy którego pozwany był zobowiązany do zapłaty czynszu w kwocie 5.250 zł powiększonego o koszty mediów. W § 13 ust. 2 strony zastrzegły karę umowną w przypadku rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym, w szczególności w przypadku zwłoki z zapłatą za dwa okresy płatności. Aneks z dnia 25 września 2015r. czynsz został podniesiony do kwoty 6.765 zł. Na wiosnę 2020r. pozwany zaprzestał

płacenia za lokal, choć wciąż z niego korzystał w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Pismem z dnia 16 czerwca 2020r. powódka rozwiązała umowę ze skutkiem natychmiastowym z uwagi na znaczne zaległości w zapłacie czynszu i świadczeń dodatkowych przekraczających dwa okresy płatności. W związku z tym zaktualizowało się uprawnienie powódki o zapłatę kary umownej w wysokości dwukrotności czynszu najmu. W dniu 1 września 2020r. strony zawarły ugodę, na mocy której pozwany uznał roszczenie w kwocie 36.125,07 zł, z czego kwota 22.595,07 zł stanowiła zaległości czynszowe, a kwota 13.530 zł karę umowną. Pozwany dokonał jedynie zapłaty pierwszej raty w kwocie 8.000 zł.

(pozew k. 3-4a)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany podniósł, że od lat wywiązywał się z umowy aż do czasu pandemii (...)19 oraz wprowadzenia ogólnokrajowych obostrzeń sanitarnych. Wydarzenia te doprowadziły do utraty przez niego płynności finansowej i zaniechania zapłaty czynszu. Powódka nie zgodziła się przystać na obniżenie czynszu. Pozwany zdecydował się zawrzeć ugodę z powódką, licząc na poprawę sytuacji w kraju, a także realną pomoc ze strony państwa. Nadto, pozwany zaczął podupadać na zdrowiu psychicznym i zachorował na depresję. Pozwany podniósł, że niedopuszczalne jest zastrzeżenie kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy z powodu niewykonania zobowiązania o charakterze pieniężnym. Nadto, podniósł, że nie wykonał swoich zobowiązań na skutek epidemii, tj. siły wyższej, stąd może uchylić się od roszczenia odszkodowawczego związanego z niewykonaniem umowy.

(odpowiedź na pozew k. 40-42)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 września 2015r. pomiędzy powódką I. K. (jako wynajmującą) a pozwanym K. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) Kwadrat K. S. w C. (jako najemcą) została zawarta umowa najmu, której przedmiotem był lokal użytkowy położony przy ul. (...) w G. o powierzchni 74,33 m² wraz z miejscem postojowym. Strony ustaliły miesięczny czynsz najmu w kwocie 5.250 zł, płatny z góry do dnia 10. dnia danego miesiąca na podstawie dostarczonej przez wynajmującą faktury VAT (§ 9). Niezależnie od czynszu, zgodnie z § 10 najemca zobowiązał się do uiszczania opłat za świadczenia dodatkowe: koszty eksploatacyjne części wspólnych w miesięcznej kwocie 495,04 zł oraz media (woda, centralne ogrzewanie, ciepło technologiczne, wedle wskazań liczników, w wysokości powiększonej o należny podatek VAT). Obciążenie najemcy opłatami miało nastąpić na podstawie refaktur wystawionych przez wynajmującą, płatnych w terminie 7 dni od dnia doręczenia poszczególnych refaktur. Jak stanowił § 13 ust. 1 umowy wynajmująca mogła rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym, w przypadku rażącego naruszenia przez najemcę warunków umowy, w szczególności w przypadku zwłoki za dwa okresy płatności czynszu i świadczeń dodatkowych. Rozwiązanie umowy mogło nastąpić po udzieleniu miesięcznego terminu na dokonanie czynności, których nie dokonanie spowodowałoby rozwiązanie umowy bez okresu wypowiedzenia, licząc od dnia zawiadomienia o tym najemcy. Zgodnie z § 13 ust. 2 umowy w przypadku rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym, wynajmująca naliczy najemcy karę umową w wysokości dwukrotności czynszu najmu.

Oświadczeniem z dnia 10 maja 2019r. – doręczonym najemcy w dniu 15 maja 2019r. – powódka podwyższyła czynsz najmu - począwszy od dnia 1 lipca 2019r. - do kwoty 5.500 zł miesięcznie powiększonej o należny podatek VAT.

(dowód: umowa najmu z dnia 25 września 2015r. k. 11-16, oświadczenie z dnia 10 maja 2019r. k. 19, zpo k. 20)

Pozwany regulował czynsz z opóźnieniem od 2018r., przy czym w 2019r opóźnienia wynosiły 10-14 dni, a na początku 2020r. 10 dni.

(dowód: przesłuchanie powódki płyta CD k. 90)

W dniu 17 marca 2020r. powódka drogą elektroniczną zwróciła się do pozwanego o niezwłoczne uregulowanie zaległości za miesiąc marzec 2020r. W odpowiedzi, pozwany poinformował, że „od dłuższego czasu jest absolutny brak klientów” i wskazał, że nie wie kiedy dokładnie dokona płatności. W dniu 24 marca 2020r. powódka ponownie wezwała

najemcę o bezzwłoczne rozliczenie należności. Pozwany zwrócił się o zawieszenie czynszu na okres 3 miesięcy, licząc od marca, jednak powódka uznała propozycję pozwanego za niemożliwą do zaakceptowania. W dniu 30 marca 2020r. pozwany zaproponował powódce wystawienie nowej faktury za miesiąc marzec na kwotę 1.000 zł. W odpowiedzi powódka złożyła propozycję, przedłużającą termin zapłaty całego zobowiązania z faktur za marzec do 5 kwietnia 2020r., a także przewidującą wystawienie faktur za kwiecień i maj na kwoty 4.300 zł netto, od kwietnia do lipca bez faktur za media. Pozwany jednak w dalszej korespondencji wskazał, że nie jest w stanie spełnić zaproponowanych warunków, natomiast powódka wskazała, że po upływie terminu płatności faktur za marzec (10 kwietnia 2020r.) zamierza rozwiązać umowę.

(dowód: wydruki korespondencji e – mailowej stron k. 64-75, przesłuchanie powódki płyta CD k. 90)

W styczniu 2020r. pozwany nie miał żadnych klientów, w lutym zawarł ostatecznie jedną umowę na kwotę 24.000 zł. Następnie, w czerwcu pozwany zawarł dwie umowy na łączną kwotę 90.000 zł (ostatecznie niezrealizowane), w lipcu – jedną. W sierpniu zachorowała na (...)19 projektantka, z którą pozwany współpracował. Od września ponownie nie było żadnych klientów, zaś w październiku pozwany zakończył działalność. Pozwany nie próbował zaciągnąć kredytu lub pożyczki na spłatę zaległości czynszowych.

(dowód: przesłuchanie pozwanego K. S. płyta CD k. 90)

W dniu 16 czerwca 2020r. powódka złożyła oświadczenie o rozwiązaniu umowy najmu ze skutkiem natychmiastowym z uwagi na znaczne zaległości w zapłacie należności czynszowych i świadczeń dodatkowych przekraczające dwa okresy płatności, a wynoszące 24.571,69 zł. Oświadczenie zostało pozwanemu doręczone w dniu 29 czerwca 2020r.

(dowód: oświadczenie o rozwiązaniu umowy najmu w trybie natychmiastowym k. 21-22 wraz z zpo k. 23-24)

W dniu 1 września 2020r. strony zawarły ugodę. Zgodnie z § 1 strony oświadczyły, że wynajmująca ma wobec najemcy roszczenie w wysokości 36.125,07 zł wynikające z umowy najmu z dnia 25 września 2015r., z czego kwota 22.595,07 zł stanowi kwotę zaległości czynszowych, zaś kwota 13.530 zł kwotę kary umownej, o której mowa w § 13 ust. 2 umowy najmu. W myśl § 2 ust. 1 najemca zobowiązał się zapłacić na rzecz wynajmującej kwotę 22.595,07 zł w następujący sposób:

- kwotę 8.000 zł w terminie do dnia 6 września 2020r.,
- kwotę 8.000 zł w terminie do dnia 13 września 2020r.,
- pozostałą kwotę 6.595,07 zł do dnia 20 września 2020r.

Wedle § 3 ugody wynajmująca zobowiązała się umorzyć karę umowną pod warunkiem terminowej zapłaty należności określonej w § 2 ust. 1 oraz terminowej płatności wszystkich przyszłych czynszów i innych należności. W przypadku opóźnienia z zapłatą którejkolwiek z ww. kwot umorzenie upada, a najemca zobowiązuje się do zapłaty kary umownej w terminie 7 dni od dnia wezwania przez wynajmującą.

(dowód: ugoda z dnia 1 września 2020r. k. 9-10)

W dniu 7 września 2020r. pozwany dokonał zapłaty na rzecz powódki kwoty 8.000 zł.

(dowód: potwierdzenie wykonania przelewu bankowego k. 25)

W dniu 21 września 2020r. powódka złożyła oświadczenie o rozwiązaniu umowy najmu w trybie natychmiastowym oraz w związku z upadkiem umorzenia kary umownej wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 35.378,38 zł, w tym kwoty kary umownej w kwocie 13.530 zł i pozostałej wierzytelności objętej ugodą w kwocie 14.595,07 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Oświadczenie zostało pozwanemu doręczone w dniu 8 października 2020r.

(dowód: oświadczenie powódki z dnia 21 września 2020r. k. 26-27, zpo k. 28, przesłuchanie powódki płyta CD k. 90)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony oraz dowodu z przesłuchania stron.

Oceniając zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów powołanych w ustaleniach stanu faktycznego. Żadna ze stron nie wniosła bowiem zarzutów co do autentyczności i wiarygodności wymienionych powyżej dokumentów. Sąd z urzędu również nie dostrzegł żadnych śladów podrobienia, przerobienia czy innej ingerencji. W związku z powyższym w ramach swobodnej oceny dowodów Sąd uznał, że ww. dokumenty przedstawiają faktyczne okoliczności związane z zawarciem, wykonywaniem i rozwiązaniem umowy najmu.

Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania powódki dotyczące okoliczności niewykonania przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy najmu. Zważyć należy, iż opisany przez powódkę przebieg rozmów stron w okresie od marca do kwietnia 2020r. znajduje potwierdzenie w załączonej do akt sprawy korespondencji e – mailowej. Natomiast fakt, istnienia zadłużenia z tytułu należności czynszowych nie był przez pozwanego kwestionowany, a nadto dług ten został przez niego uznany w ugodzie z dnia 1 września 2020r.

Natomiast jedynie za częściowo wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanego. Przede wszystkim w świetle korespondencji e – mailowej, nie zasługują na wiarę zeznania pozwanego, iż jego problemy finansowe wynikały wyłącznie z obostrzeń wynikających z pandemii (...) 19. Zważyć bowiem należy, iż w e – mailu skierowanym do powódki w dniu 18 marca 2020r. K. S. wskazuje, że od dłuższego czasu nie ma klientów. W swoich zeznaniach również wskazywał na brak klientów w miesiącu styczniu 2020r., a zatem na długo przed ogłoszeniem tzw. lockdownu. Za całkowicie gołosłowne należało także uznać zeznania pozwanego dotyczące stanu jego zdrowia psychicznego. Na tę okoliczność pozwany nie zaoferował bowiem żadnych dowodów w postaci choćby dokumentacji medycznej.

Przechodząc do szczegółowych rozważań należy wskazać, że w niniejszej sprawie powódka domagała się m.in. zapłaty zaległego czynszu najmu lokalu użytkowego. Podstawę prawną tego żądania stanowił przepis 659 § 1 kc, zgodnie z którym przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.

W zakresie dotyczącym zapłaty zaległego czynszu najmu powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Bezsporne bowiem pozostawało, że strony łączyła umowa najmu, której przedmiotem był lokal użytkowy położony przy ul. (...) w G. o powierzchni 74,33 m² wraz z miejscem postojowym. W oparciu o postanowienia § 9 i 10 umowy pozwany najemca zobowiązany był do zapłaty na rzecz wynajmującej począwszy od dnia 1 lipca 2019r. czynszu najmu w kwocie 5.500 zł miesięcznie netto, a także świadczeń dodatkowych w postaci kosztów eksploatacyjnych części wspólnych oraz opłat za media. Zważyć należy, iż wskutek ugody sądowej z dnia 1 września 2020r. pozwany uznał dług w kwocie 22.595,07 zł z tytułu zaległości czynszowych. Po uwzględnieniu dokonanej wpłaty w kwocie 8.000 zł aktualne zadłużenie wynosi 14.595,07 zł.

Pozwany bronił się, podnosząc, że zaległości w płatnościach czynszu najmu i świadczeń dodatkowych powstały bez jego winy i były skutkiem siły wyższej. Zważyć należy, iż w rozumieniu prawa cywilnego siła wyższa to zjawisko, zdarzenie, sytuacja lub stan o określonych cechach, które muszą wystąpić łącznie. Wobec tego za siłę wyższą można uznać okoliczności, które obiektywnie mają charakter:

- 1) zewnętrzny (tj. pochodzą spoza danej osoby);
- 2) nadzwyczajny (tj. są rzadkie i trudne do przewidzenia);
- 3) przemożny (tj. są "nie do opanowania" w oparciu o dostępne środki).

Pandemia koronawirusa co do zasady spełnia powyższe kryteria pozwalające uznać ją za siłę wyższą, niemniej nie oznacza to, że w przypadku wystąpienia takiego zjawiska zobowiązania podmiotów stosunków cywilnych ulegają automatycznemu umorzeniu, modyfikacji bądź zawieszeniu. Zważyć bowiem należy, iż zgodnie z art. 6 kc osoba powołująca się na siłę wyższą winna jest udowodnić nie tylko, że zjawisko siły wyższej rzeczywiście zaistniało, ale przede wszystkim wykazać związek przyczynowy pomiędzy konkretnymi okolicznościami, które można zakwalifikować jako "siłę wyższą" a sytuacją tej osoby. W niniejszej sprawie pozwany – mimo że powoływał się na siłę wyższą – nie wykazał, aby niemożność wykonania przez niego zobowiązania wynikającego z umowy najmu pozostawała w związku przyczynowym z pandemią (...)19. Z zebranego materiału dowodowego wynika bowiem, że pozwany już przed ogłoszeniem tzw. lockdownu, co nastąpiło z końcem marca 2020 roku miał problemy z pozyskiwaniem klientów, a także uzyskiwaniem przychodów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Zwrócić należy uwagę, że w e – mailu z dnia 18 marca 2020r., a więc wysłanym niespełna kilkanaście dni po potwierdzeniu w Polsce pierwszego przypadku zachorowania na (...) 19 (co nastąpiło w dniu 4 marca 2020r.) pozwany wskazywał, że „od dłuższego czasu jest absolutny brak klientów”. Nadto, w swoich zeznaniach K. S. wskazywał, że już w styczniu 2020r. nie miał żadnych klientów, a w lutym zawarł jedną umowę, która miała zostać wykonana w okresie późniejszym. Powyższe okoliczności przeczą twierdzeniom powoda o związku jego problemów finansowych z wystąpieniem pandemii koronawirusa. Podobnie pozwany nie zdołał wykazać, aby powyższe problemy miały jakkolwiek związek z rzekomą chorobą psychiczną. Poza swoimi zeznaniami pozwany bowiem nie zaoferował żadnych dowodów, które pozwalałyby stwierdzić, że faktycznie wystąpiły u niego objawy depresji i podejmował stosowne leczenie. Przede wszystkim pozwany nie przedłożył dokumentacji lekarskiej, która pozwalałaby zweryfikować jego twierdzenia w tym zakresie. W związku z powyższym Sąd nie dopatrzył się żadnych okoliczności, które wyłączałyby czy ograniczałyby odpowiedzialność pozwanego za zapłatę należności czynszowych.

Poza zaległym czynszem najmu powódka domagała się również zapłaty kary umownej w wysokości dwukrotności czynszu najmu w związku z rozwiązaniem umowy najmu ze skutkiem natychmiastowym wskutek zwłoki pozwanego z zapłatą czynszu i świadczeń dodatkowych za dwa okresy płatności. Zważyć należy, iż zgodnie z treścią art. 483 § 1 kc można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Wedle natomiast art. 484 § 1 kc w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego zastrzeżenie kary umownej może odnosić się de lege lata wyłącznie do niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania o charakterze niepieniężnym (por. wyrok SN z 7 kwietnia 1966 r., III CR 45/66, Legalis; wyrok SN z 19 grudnia 2000r., V CKN 171/00, Legalis; wyrok SN z 10 października 2003r., II CK 120/02, OSP 2005, Nr 8, poz. 95 z glosami: J. Jastrzębskiego, tamże, oraz P. Drapały, MoP 2005, Nr 19, s. 958–960; wyrok SA w Białymstoku z 28 lipca 2005 r., I ACa 368/05, OSAB 2005, Nr 3, poz. 3; wyrok SN z 18 sierpnia 2005 r., V CK 90/05, MoP 2005, Nr 18, s. 874; wyrok SN z 17 grudnia 2008 r., I CSK 240/08, Legalis; postanowienie SN z 24 lipca 2009 r., II CNP 16/09, Legalis; wyrok SN z 26 września 2012 r. II CSK 84/12, Legalis; wyrok SA w Warszawie z 6 marca 2014 r., I ACa 1112/13, Legalis). W judykaturze wskazuje się, że przy ocenie, czy zastrzeżenie kary umownej nie sprzeciwia się wymogowi stawianemu przez art. 483 § 1 kc co do niepieniężnego charakteru zobowiązania, z którego niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem związana jest kara umowna, nie można abstrahować od tego, jaka była przyczyna odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia. Kara umowna zastrzeżona na wypadek odstąpienia od umowy z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania przez kontrahenta świadczenia pieniężnego w istocie stanowi sankcję za niewykonanie zobowiązania pieniężnego, stąd narusza zakaz z art. 483 § 1 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 marca 2014 r. I ACa 1112/13, L.). Zważywszy, iż do przedmiotowo istotnych elementów zastrzeżenia kary umownej zalicza się określenie zobowiązania (albo pojedynczego obowiązku), którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie rodzi obowiązek zapłaty kary, to istotne znaczenie ma przyczyna odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia. Jeśli przyczyną odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia bez zachowania terminu wypowiedzenia było wyłącznie niewykonanie zobowiązania pieniężnego, to wówczas zastrzeżenie kary umownej jest sprzeczne z art. 483 § 1 kc i jako takie w tym zakresie nieważne z mocy art. 58 § 1 i 3 kc (por. wyrok

SN z dnia 18 sierpnia 2005 r. V CK 90/05, wyrok SN z dnia 7 lutego 2007 r., III CSK 288/06, wyrok SN z 17 grudnia 2008r., I CSK 240/08, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11 grudnia 2013r., I ACa 1029/13).

W przedmiotowym przypadku nie budzi wątpliwości, że kara umowna została zastrzeżona na wypadek rozwiązania umowy na skutek niewykonania zobowiązania o charakterze pieniężnym tzn. na wypadek wypowiedzenia umowy w przypadku istnienia zaległości w płatności czynszu najmu oraz świadczeń dodatkowych. W świetle powołanego powyżej orzecznictwa takie zastrzeżenie należało uznać za nieważne. Nie zasługuje przy tym na uznanie argumentacja strony powodowej, że zastrzeżenie co do warunków zapłaty przez pozwanego kwoty 13.530 zł uznanego zadłużenia należy traktować jako typowe zastrzeżenie gwarancyjne. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 maja 2015 r., I ACa 1782/14, na który powoływała się strona powodowa dotyczyło zupełnie innego stanu faktycznego. W sprawie I ACa 1782/14 zbywca udziałów w spółce kapitałowej zagwarantował nabywcy (innej spółce), że zadłużenie spółki przejmowanej nie będzie wyższe od określonej kwoty, a finalnie okazało się, że zadłużenie przekraczało gwarantowany pułap, w związku z czym po stronie zbywcy udziałów powstał obowiązek zapłacenia kary umownej. Niewątpliwie, w ww. sprawie kara umowna nie została zastrzeżona na wypadek niewykonania świadczenia pieniężnego. Nie sposób przyjąć, że ugoda miała charakter nowacyjny. Co prawda dopuszczalne jest zakwalifikowanie ugody jako zarazem umowy nowacyjnej (art. 506 § 1 kc) (por. wyrok SA w Katowicach z 1 grudnia 2015 r., I ACa 945/15, L.), jednak sama zmiana treści zobowiązania nie stanowi odnowienia, jeżeli nie towarzyszy jej animus novandi, tzn. zamiar umorzenia dotychczasowego zobowiązania przez zaciągnięcie nowego (por. wyrok SA w Łodzi z 10 września 2015 r., I ACa 329/15, L.). Jeżeli istota umowy sprowadza się przykładowo jedynie do zmiany warunków spłaty długu, określa terminy i kwoty płatności poszczególnych rat, to brak jest podstaw do przyjęcia istnienia nowacji (por. wyrok SN z 30 stycznia 2007 r., IV CSK 356/06, L.). Dla kwalifikacji ugody jako zarazem umowy nowacyjnej (art. 506 § 1 kc) niezbędne jest istnienie **jednoznacznych** ustaleń, iż w ramach wzajemnych ustępstw w zakresie istniejącego między stronami stosunku prawnego, dłużnik zobowiązał się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie, albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej (por. wyrok SN z 15 października 1999 r., III CKN 373/98, W.. 2000, Nr 1, s. 4). W przedmiotowej ugodzie takich ustaleń brak, w jej treści wprost wskazano, że zaległość, którą pozwany uznał, wynika z kary umownej.

Ponadto, zważyć należy, iż w polskim systemie prawnym regułą jest przyczynowość czynności prawnych i niedopuszczalność konstruowania nieprzewidzianych prawem czynności abstrakcyjnych. Właściwe uznanie długu, przybierające formę umowy, zawiera oświadczenie dłużnika, potwierdzające, że ciąży na nim określony dług i zobowiązany jest go spłacić. Umowa taka odwołuje się więc i potwierdza istnienie długu powstałego wcześniej w stosunkach między dłużnikiem a wierzycielem, takiego długu jednak nie tworzy. Jeżeli więc dłużnik dowiedzie, że dług w rzeczywistości nie istnieje - podważona zostaje materialnoprawna podstawa zobowiązania i uznanie długu staje się bezskuteczne. Nie jest to przesłanka wymagająca uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia woli o uznaniu długu, ponieważ nie dotyczy wady tego oświadczenia lecz jego bezprzedmiotowości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 398/14, L.). W świetle powyższego uznanie przez pozwanego nieistniejącego długu nie mogło wyrzucić żadnych skutków prawnych. Skoro bowiem zastrzeżenie kary umownej było nieważne z mocy art. 58 § 1 i 3 kc, to nie powstał żaden dług, który mógłby zostać uznany przez powoda. Umowa ugody w żaden sposób nie może konwalidować nieważnej czynności prawnej. W związku z tym w zakresie dotyczącym kary umownej powództwo podlegało oddaleniu.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 659 § 1 kc i art. 481 kc, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 14.595,07 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 8.000 zł od 15 września 2020r. do dnia zapłaty i od kwoty 6.595,07 zł od 22 września 2020 r. do dnia zapłaty. Wymagalność poszczególnych kwot objętych żądaniem pozwu Sąd określił na podstawie § 2 ugody z dnia 1 września 2020 roku.

Natomiast, na mocy art. 483 kc a contrario Sąd oddalił powództwo w zakresie kary umownej.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc. Zważywszy, iż powódka domagała się zapłaty kwoty 28.125,07 zł, a powództwo zostało uwzględnione jedynie w części tj. co do kwoty 14.595,07 zł, to należało uznać, że powódka wygrała niniejszy spór w 52 %, zaś pozwany w 48 %. Na poniesione przez powódkę koszty składały się: opłata sądowa od pozwu

w łącznej kwocie 1.407 zł (352 zł + 1.055 zł), opłata za czynności fachowego pełnomocnika powódki będącego radcą prawnym w stawce minimalnej (3.600 zł), a także opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Łącznie zatem poniesione przez powódkę koszty stanowiły kwotę 5.024 zł, z czego przy uwzględnieniu stosunku, w jakim wygrała spór należy jej się zwrot kwoty 2.612,48 zł. Z kolei, pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.617 zł, przy czym może od przeciwnika domagać się zwrotu kwoty 1.736,16 zł. Po skompensowaniu powódce należała się od pozwanego kwota 876,32 zł. Kwota zasądzona z tytułu zwrotu kosztów w wyroku jest wynikiem błędu rachunkowego.